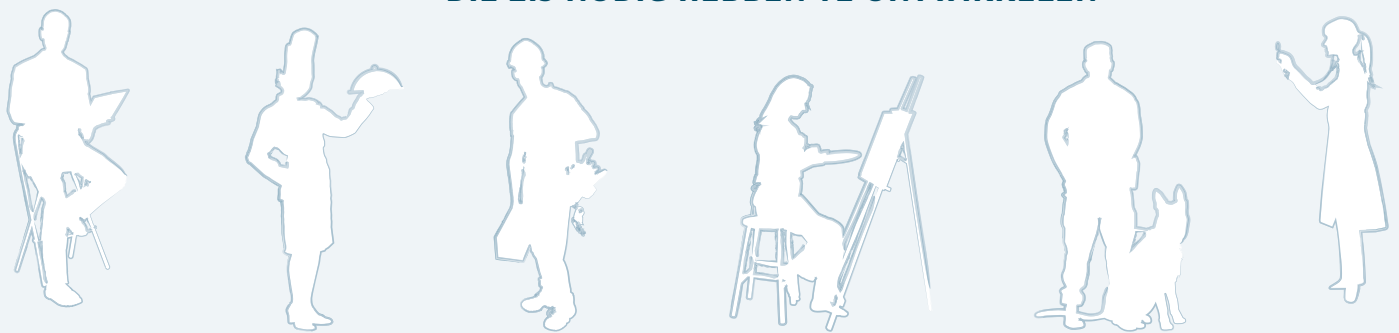

Europese
Commissie

STREVEN NAAR EEN EFFECTIEVER BELEID VOOR VOLWASSENENEDUCATIE

VOLWASSENEN HELPEN DE KENNIS EN VAARDIGHEDEN DIE ZIJ NODIG HEBBEN TE ONTWIKKELEN

DE UITDAGING VAN VOLWASSENENEDUCATIE

Als je in een snel veranderende wereld een leven wilt leiden dat voldoening geeft, heb je veel kennis en vaardigheden nodig en moet je daar je hele leven aan blijven werken. Dat is een belangrijke boodschap van de nieuwe vaardighedenagenda voor Europa (zie kader). Zonder de juiste vaardigheden komen veel mensen in kwalitatief slechte banen terecht, zijn of raken ze werkloos of hebben ze onvoldoende kwalificaties om voor een nieuwe lichter banen in aanmerking te komen. Als je niet beschikt over elementaire lees-, schrijf-, reken- en digitale vaardigheden, dan kan het leven van alledag een probleem zijn.

De uitdaging, die is opgenomen in de Europese agenda voor volwasseneneducatie (zie kader), is om meer volwassenen te stimuleren weer aan het leren te gaan. Om dit te bereiken hebben de EU en de EU-landen een heel scala aan strategieën en beleidsinitiatieven goedgekeurd om de beschikbaarheid en algehele kwaliteit, hoeveelheid en toegankelijkheid van het aanbod van volwasseneneducatie te verbeteren. Bovendien worden er maatregelen genomen om het gebruik van dit aanbod te verhogen. De groepen die dit onderwijs het meest nodig hebben, moeten effectief worden bereikt, begeleid en gemotiveerd.

Ondanks deze inspanningen blijkt uit statistieken dat:

- slechts één op de tien Europese volwassenen aan een vorm van onderwijs deelneemt of een opleiding volgt;
- meer dan een kwart van alle volwassenen niet over de elementaire lees-, schrijf-, reken- en digitale vaardigheden beschikt die voor veel van de huidige banen zijn vereist.

Hoe kan de doeltreffendheid van het beleid voor en het aanbod van volwasseneneducatie worden verbeterd?

BEGRIJPEN WAT DE UITDAGING IS

In een recent onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie zijn gegevens uit heel Europa over het beleid voor volwasseneneducatie en de effectiviteit daarvan uitgebreid geanalyseerd. De uitkomsten bevestigen dat ondanks het feit dat volwasseneneducatie mensen, bedrijven en de maatschappij in het algemeen belangrijke economische en maatschappelijke voordelen oplevert, toch maar heel weinig Europeanen gebruikmaken van de mogelijkheden die er zijn.

In het onderzoek wordt ook veel aandacht besteed aan manieren om de effectiviteit van maatregelen te verbeteren, zodat de deelname van volwassenen aan het onderwijs toeneemt. Uit de resultaten van het onderzoek komen zes factoren naar voren die cruciaal zijn voor een grotere deelname aan volwasseneneducatie en een groter gebruik van de mogelijkheden om vaardigheden te ontwikkelen.

EFFECTIEVERE MAATREGELEN VOOR VOLWASSENENEDUCATIE IN ZES STAPPEN

1 VERHOOG DE BEREIDHEID VAN VOLWASSENEN OM ONDERWIJS TE VOLGEN EN VERBETER HUN POSITIEVE GEVOEL OVER ONDERWIJS

Deel gaan nemen en deel blijven nemen aan volwasseneneducatie is afhankelijk van de positieve reputatie daarvan en van de positieve houding van de individuele lerenden tegenover onderwijs. Om dit te bereiken kunnen EU-landen samen met sociale partners en andere belanghebbenden de bekendheid van de vele voordelen van volwasseneneducatie vergroten, contact zoeken met volwassenen die er het meest van kunnen profiteren, en hen informatie geven die en van advies voorzien dat helemaal op hen is afgestemd.

2 STIMULEER INVESTERINGEN VAN DE WERKGEVER IN VOLWASSENENEDUCATIE

Aangezien functie-eisen veranderen, moeten werknemers naast hun bestaande vaardigheden en talenten ook nieuwe ontwikkelen. Om deze redenen zijn beroepsontwikkeling en werkgerelateerde opleiding belangrijke factoren waarmee volwassenen gemotiveerd kunnen worden om weer aan het leren te gaan. Het is essentieel om ervoor te zorgen dat werkgevers in volwasseneneducatie investeren om veel meer aanbod te creëren en om meer werknemers tot leren aan te sporen.

3 VERBETER DE TOEGANG TOT ONDERWIJS VOOR KANSARME GROEPEN EN GROEPEN DIE MOEILIK TOT ACTIE TE BEWEGEN ZIJN

Er zijn veel verschillende soorten volwassen lerenden met veel verschillende onderwijsbehoeften. Er is geen eenheidsoplossing die voor iedereen geschikt is. Maatregelen moeten ook op maat gemaakte programma's bevatten en flexibel genoeg zijn om met de leerbehoefte en motivatie van elke individuele lerende rekening te kunnen houden. Voor laaggeschoolde lerenden moeten er mogelijkheden zijn om hun elementaire vaardigheden te ontwikkelen. Om dit te bereiken worden partnerschappen met intermediaire organisaties zoals lokale groepen en vakbonden aangeraden.

4 VERHOOG DE RELEVANTIE VAN VOLWASSENENEDUCATIE VOOR ALLE BETROKKENEN.

Als onderwijs- en opleidingsmogelijkheden direct betrekking hebben op de specifieke behoeften en motivatie van zowel de lerende als de werkgever, stijgt niet alleen de deelname, maar is het eindresultaat ook beter: kwalitatief hogere vaardigheden, toegang tot betere banen en een prettigere maatschappij. Daarom moeten het beleid voor volwasseneneducatie en het aanbod daarvan zo worden ontworpen dat daarmee wordt beantwoord aan de behoeften van verschillende gebruikersgroepen.

5 GARANDEER DE KWALITEIT VAN HET AANBOD VAN VOLWASSENENEDUCATIE

Het is belangrijk dat het aanbod van volwasseneneducatie van hoge kwaliteit is, omdat dit positieve resultaten voor de lerenden, de werkgevers en de gemeenschap oplevert. Bovendien wordt overheidsgeld op die manier het meest effectief besteed.

6 COÖRDINEER HET BELEID VOOR VOLWASSENENEDUCATIE OP NATIONAAL, REGIONAAL EN LOKAAL NIVEAU

Het beleid heeft het meeste succes als de verschillende initiatieven op nationaal, regionaal en lokaal niveau doeltreffend worden gecoördineerd, en als alle verschillende instituten, organisaties en belanghebbenden op doeltreffende wijze samenwerken.

EEN INSTRUMENT OM HET BELEID VOOR VOLWASSENENEDUCATIE TE VERBETEREN

Deze zes succesfactoren zijn de grondslag voor een nieuw instrument voor beleidsanalyse dat kan worden gebruikt door allen die bij beleid voor volwasseneneducatie zijn betrokken.

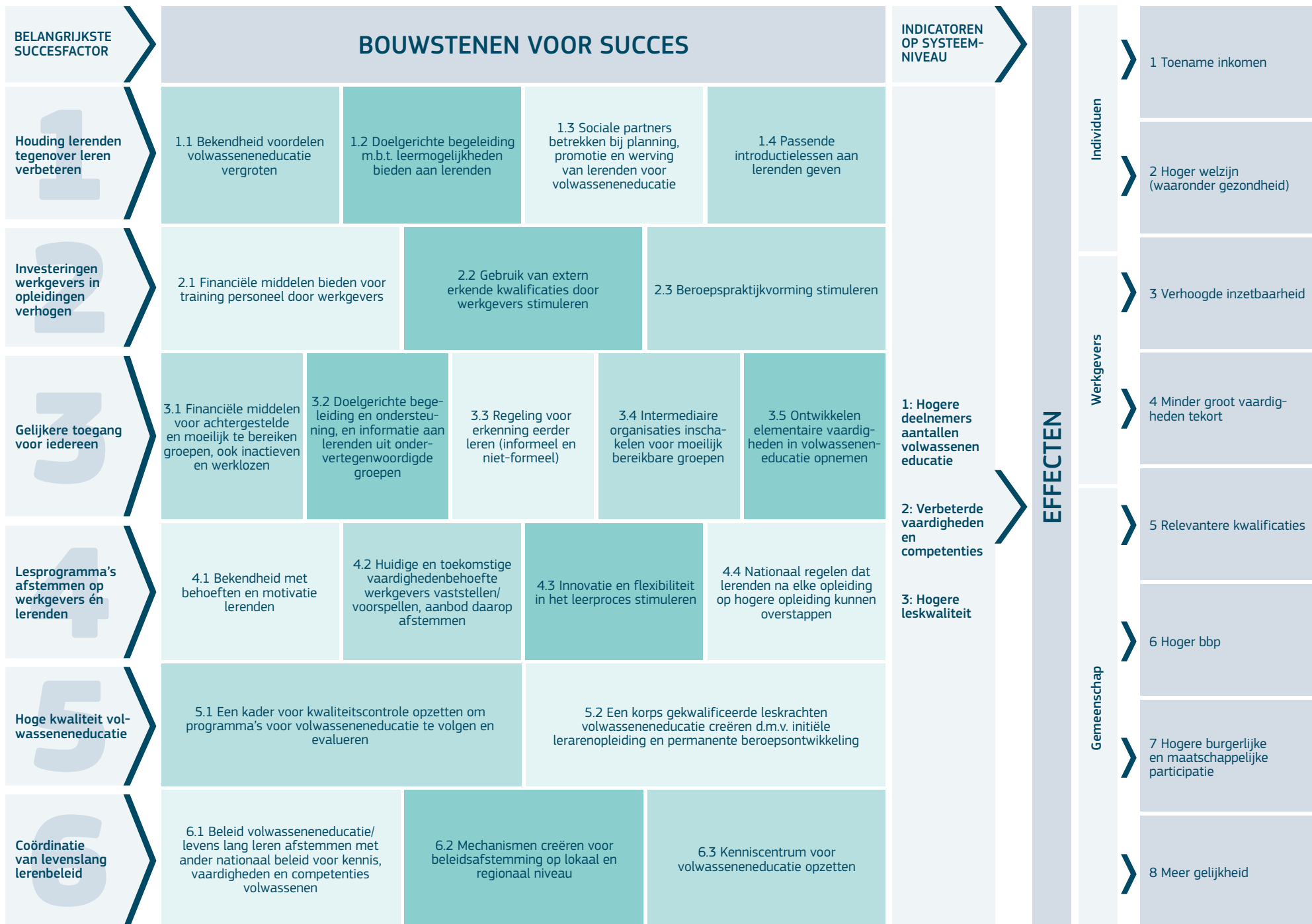
Een hoofdconclusie van het onderzoek is dat beleidsmakers duidelijker moeten begrijpen hoe de verschillende beleidsbenaderingen in de praktijk werken voordat beleid kan worden bijgesteld zodat doelen beter worden bereikt. Daarvoor moeten gegevens meer systematisch worden verzameld en de uitvoering van het beleid veel nauwer worden gevolgd. Het nieuwe instrument helpt beleidsmakers bij beide taken.

Het instrument bestaat uit twee hoofdelementen. Het eerste is een analytisch raamwerk (zie kader) om beleidsmakers te ondersteunen bij het ontwerpen en evalueren van maatregelen met betrekking tot volwasseneneducatie. Het tweede is een verzameling indicatoren waarmee de toepassing van het beleid kan worden gevolgd, het effect van maatregelen kan worden geëvalueerd en de uitkomsten met die in andere EU-landen kunnen worden vergeleken.

Een interactieve versie van dit instrument is beschikbaar op de website van EPALE

<https://ec.europa.eu/epale/nl/policy-tool>

RAAMWERK VOOR HET ANALYSEREN VAN BELEID VOOR VOLWASSENENEDUCATIE

MEER INFORMATIE

Het met steun van de Europese Commissie uitgevoerde onderzoek „An in-depth analysis of adult learning policies and their effectiveness in Europe“ geeft een overzicht van bestaand onderzoek naar het beleid voor volwasseneneducatie zodat daar bij de uitvoering van de Europese agenda voor volwasseneneducatie van kan worden geprofiteerd. Het onderzoek vond plaats in nauwe samenwerking met de Werkgroep volwasseneneducatie van Onderwijs en opleiding 2020, die bestond uit nationale deskundigen op het gebied van volwasseneneducatie.

Het onderzoek is te vinden op:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=nl&pubId=7851&type=2&furtherPubs=yes>

DE EUROPESE AGENDA VOOR VOLWASSENENEDUCATIE

In 2011 keurde de EU de Europese agenda voor volwasseneneducatie goed. Dit Europese initiatief voor beleidssamenwerking heeft tot doel dat EU-landen volwassenen in staat kunnen stellen en kunnen stimuleren om hun vaardigheden en competenties in elke fase van hun leven (verder) te ontwikkelen.

De kern van dit beleid is de erkenning dat leren tijdens het gehele leven als volwassene een essentieel deel is van het levenslange leertraject. Volwasseneneducatie wordt gedefinieerd als elke vorm van algemeen of beroepsonderwijs en -opleiding, van zowel formeel-informele als niet-formele aard, dat plaatsvindt nadat het initiële onderwijs en de initiële opleiding zijn afgerond.

Het beleid noemt een aantal gemeenschappelijke Europese prioriteiten om in de periode tot 2020 de kwaliteit van volwasseneneducatie aanzienlijk te verhogen en de mogelijkheden ervoor sterk uit te breiden. Nieuw is daarbij de speciale aandacht voor de ontwikkeling van de elementaire vaardigheden van volwassenen.

DE NIEUWE VAARDIGHEDENAGENDA VOOR EUROPA

Er zijn behalve volwasseneneducatie nog andere taken voor de EU op het gebied van vaardigheden. Om het Europese menselijk kapitaal zo goed mogelijk te benutten, de werkgelegenheid te bevorderen en het concurrentievermogen te verhogen, worden in de nieuwe vaardighedenagenda voor Europa van 2016 EU-landen, sociale partners, de sector en andere belanghebbenden uitgenodigd om samen de kwaliteit en het belang van het ontwikkelen van vaardigheden te verbeteren, vaardigheden beter zichtbaar en vergelijkbaar te maken, en de kennis en voorlichting over vaardigheden te verbeteren zodat mensen betere loopbaankeuzes kunnen maken.

Ondersteuning van laaggekwalificeerde en laaggeschoolde volwassenen is een hoofddoel. In de vaardighedenagenda wordt voorgesteld om tot een Vaardighedengarantie te komen voor de 64 miljoen volwassen Europeanen die het secundaire onderwijs niet hebben afgerond. Het doel is om hen te helpen minimale lees-, schrijf-, reken- en digitale vaardigheden te verkrijgen en/of te helpen bij inspanningen om een hoger secundair diploma of een ander gelijkwaardig certificaat te behalen. Deelnemers moeten dan met een vaardighedentest beginnen om te bepalen welke vaardigheden zij hebben en welke er ontbreken, krijgen een leerpakket dat is afgestemd op hun specifieke behoeften, en een bevestiging en erkenning van de vaardigheden die zij hebben behaald.